

Omvandlingen av mobilitet och transportsystemet – nödvändig och möjlig- sammanfattning

Mobilitet och transportsystemet - stora omställningsbehov och utvecklingsmöjligheter

Transportsystemet och mobilitet är en av de största utmaningarna för Sveriges och även världens gröna omställning. Både omställningsbehov och utvecklingsmöjligheter är stora – men den nuvarande utvecklingen, inte minst i Sverige, går åt fel håll. Enligt Trafikverkets basprognos 2015 kommer biltransportarbetet att öka med 25 % till år 2030 och godstransporter på väg ökar med 47 % i tonkilometer. De styrmedel som hittills har införts bedöms kunna kompensera för den ökade trafiktillväxten men leder inte till en minskning av utsläppen. För att nå målet om en fossiloberoende fordonsflotta till 2030 (utsläppen av växthusgaser minskar med 80 %) behöver verkligheten utvecklas tvärtemot prognosen. Då krävs en minskning av trafiken med 10-20 %, en insikt som måste genomsyra den nationella politiken. Utmaningen och möjligheterna är således att ändra det svenska samhällets funktionssätt på alla nivåer så att fossilbaserade transportlösningar försvinner; och att genomföra den förändringen med bibehållen välfärd, parallellt med att det svenska näringslivets konkurrenskraft upprätthålls.

Analysgruppens förslag

- **Samhällplaneringen ska utgå ifrån att klimatmålen ska nås**, på kommunal nivå likväl som på statlig. Trafikverket ska ges ett direktiv att inför infrastrukturbeslut utgå ifrån att klimatmålen ska nås.
- **Samhällsplaneringen ska utgå ifrån avoid, shift, improve**, d v s i första hand minska behovet av mobilitet och transporter, i andra hand skifta till andra mer hållbara former för mobilitet och rörlighet, i tredje hand vidta åtgärder för ett effektivare transportsystem.
- **Öka kollektivtrafikens attraktivitet**. Projekt med Bus Rapid Transit, i kombination med extra attraktiva, bekväma bussar och ett samordnat betalsystem på kollektivtrafiken i hela landet genomförs. Det senare kan med fördel genomföras i en statlig teknikupphandling.
-

- Satsa på utveckling av **noder inom kollektivtrafiken som binder ihop stad och land.**
- **Genomför en genomgripande satsning på informations- och kommunikationsteknik (IKT)-baserade lösningar** inom de statliga myndigheterna för att minska behovet av resor och driva på teknikutvecklingen.
- **Reformera eller avskaffa system som gynnar bilåkande**, till exempel förmånsbilsreglerna och reseavdragen. Underlätta istället för arbetsgivare att stötta kollektivtrafikresande, cyklar och elcyklar.
- **Höj kostnaden för resor med ineffektiva transportmedel som privatbil och flyg** på ett förutsägbart och innovationsdrivande sätt som ger möjlighet till omställning och planering.
- **Fokusera infrastruktursatsningarna på järnvägen.** Att ta igen underhållsskulden i järnvägsnätet är centralt, samt att trimma det befintliga systemet. Vid nyinvesteringar ska det regionala tågresandet, som har stor potential att ersätta bilresor, prioriteras högt. Även den nationella järnvägen bör ingå i ett nationellt betalsystem för kollektivtrafiken.
- Ta inom infrastrukturpolitiken initiativ till **statliga satsningar på transportrelaterade innovationer och teknikutveckling**, till exempel elvägar.
- **Ta initiativ till att börja avveckla korta flygresor där det finns fullgoda alternativ.**
- Sverige ska, om möjligt tillsammans med andra nordiska länder, **kraftfullt agera för att göra EU:s regelverk mer omställningstillåtande**, t.ex. en rimlig och korrekt beskattning av fossil koldioxid och en beskattning av internationella bunkerbränslen.